

**МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вчена рада

Державного податкового університету,

від 25.08.2022, протокол № 2

ВВЕДЕНО В ДІЮ

наказ Державного податкового

університету

від 31.08.22 № 782

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО РЕАЛІЗАЦІЮ ПРАВА НА ВІЛЬНИЙ ВИБІР НАВЧАЛЬНИХ
ДИСЦИПЛІН ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ДЕРЖАВНОГО ПОДАТКОВОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

Розглянуто і схвалено на
засіданні науково-методичної
ради Державного податкового
університету
від 18.08.2022 № 7

Ірпінь 2022

1. Загальні положення

1.1. Положення про реалізацію права на вільний вибір навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти Державного податкового університету (далі – Положення) розроблено відповідно до п. 15 ст. 62 Закону України «Про вищу освіту», Положення про організацію освітнього процесу в Державному податковому університеті (далі – Університет).

1.2. Положення розроблено з метою забезпечення формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти, а також конкретизації процедури обрання ними дисциплін вільного вибору.

1.3. Вибіркові навчальні дисципліни – це дисципліни, передбачені навчальним планом відповідної освітньої програми для задоволення освітніх потреб здобувача вищої освіти та набуття ними відповідних компетентностей, ефективного використання можливостей Університету з урахуванням його відомчого статусу, здійснення поглибленої підготовки за обраною спеціальністю, які визначають характер майбутньої діяльності та коло інтересів здобувача, реалізації його освітніх і кваліфікаційних потреб, посилення його конкурентоспроможності та затребуваності на ринку праці.

1.4. Вибіркові навчальні дисципліни пропонують кафедри факультетів, навчально-наукових інститутів (далі – ННІ) Університету та гаранті освітніх програм залежно від специфіки фахової підготовки та вводять їх у навчальний план.

1.5. Здобувачі вищої освіти мають право на вибір навчальних дисциплін у межах, передбачених відповідною освітньою програмою та навчальним планом, в обсязі, що становить не менш ніж 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для відповідного рівня вищої освіти. При цьому здобувачі певного рівня вищої освіти мають право вибирати навчальні дисципліни, що пропонуються для інших спеціальностей та рівнів вищої освіти, за погодженням з деканом факультету/директором ННІ/директором центру, що займається питаннями післядипломної освіти та заочного (дистанційного) навчання (далі – Центр) про що подається відповідна заява на ім'я проректора, який курує питаннями організації освітнього процесу. Такі дисципліни, мають на меті поглиблення й удосконалення загальних компетентностей освітньої програми, за якою навчаються здобувачі.

1.6. Завідувачі кафедр та гаранті освітніх програм, які пропонують вибіркові дисципліни (блоки вибірових дисциплін), забезпечують підготовку робочих програм навчальних дисциплін, іншої навчально-методичної документації відповідно до Порядку оформлення та видання навчально-методичної документації, що регламентує освітній процес в Державному податковому університеті.

1.7. Вивчення вибірових дисциплін починається з першого навчального року за другим (магістерським) рівнем та третім (освітньо-науковим) рівнем та не раніше другого року навчання за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти.

1.8. Запропонований перелік вибірових навчальних дисциплін у навчальному плані має бути не менш ніж удвічі більший від кількості навчальних

дисциплін для забезпечення вільного вибору здобувачами вищої освіти (25% дисциплін освітньої програми). Вибіркові навчальні дисципліни можуть бути сформовані переліками, з яких здобувач вищої освіти обирає одну або декілька навчальних дисциплін, або блоками по декілька дисциплін. У такому разі здобувачам вищої освіти пропонується не менше двох блоків вибіркового навчальних дисциплін (рекомендовано 2–3 пов'язані між собою навчальні дисципліни).

2. Порядок реалізації права вільного вибору навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, які зараховані на навчання на базі повної загальної середньої освіти

2.1. З метою інформування здобувачів вищої освіти про зміст вибіркового навчальних дисциплін, що пропонуються до вивчення на 2-му курсі, завідувачі кафедр забезпечують розміщення на офіційному сайті Університету на сторінці кафедри у формі силабусів інформацію про вибіркові навчальні дисципліни. В силабусах зазначається така інформація: предмет вивчення навчальної дисципліни, мета, результати навчання, компетентності (як можна користуватися набутими знаннями і вміннями), програмні результати навчання (чому можна навчитися), навчальна логістика, пререквізити та пореквізити, а також посилання на джерела з фонду наукової бібліотеки Університету.

Термін розміщення інформації – не пізніше 1 листопада.

2.2. Факультети/ННІ/Центр ознайомлюють протягом грудня місяця здобувачів вищої освіти з порядком, термінами й особливостями формування навчальних груп для вивчення обраних ними навчальних дисциплін.

2.3. Заяву на вивчення вибіркового навчальних дисциплін (блоків вибіркового дисциплін), які вивчатимуться в наступному навчальному році, здобувачі вищої освіти денної форми навчання формують в середовищі АСУ «Управління Університетом», як правило, у період з 15 лютого по 15 березня, заочної форми навчання – під час весняної сесії.

2.4. Формування електронних заяв на вивчення вибіркового навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти денної форми першого (бакалаврського) зі скороченим терміном навчання, другого (магістерського) та третього (освітньо-наукового) рівнів у середовищі АСУ «Управління Університетом» проводиться протягом першого місяця навчання після зарахування. У разі неможливості сформувавши електронні заяви протягом першого місяця навчання, вони можуть бути замінені поданням паперових заяв до деканатів факультетів/дирекцій ННІ/Центру, але не пізніше трьох тижнів з моменту початку навчання.

2.5. Перелік вибіркового навчальних дисциплін (блоків вибіркового дисциплін) та закріплені за ними академічні групи, згідно зі сформованими в середовищі АСУ «Управління Університетом» поданими електронними заявами формуються відповідним структурним підрозділом Навчально-наукового центру, що здійснює менеджмент та відповідальний за якість освітнього процесу (далі – ННЦМЯОП) і передаються його директором деканам факультетів/директорам

ННІ/Центру.

Затверджені ними переліки вибіркового навчальних дисциплін (блоків вибіркового дисциплін) та закріплені за ними академічні групи є додатком до відповідного наказу по Університету (п. 2.9. цього Положення).

2.6. Здобувач вищої освіти, який не скористався своїм правом вибору, реєструється на вивчення тих навчальних дисциплін, які факультет/ННІ/ННЦМЯОП вважатиме потрібними для оптимізації навчальних груп і потоків.

2.7. Чисельність групи здобувачів вищої освіти за освітнім рівнем бакалавра для вивчення окремої вибіркової навчальної дисципліни (блоків вибіркового дисциплін), як правило, становить 20-30 осіб. Водночас, з дозволу ректора, за погодженням з проректором, який курує питаннями організації освітнього процесу, чисельність групи для вивчення вибіркового дисциплін може бути встановлена в індивідуальному порядку.

2.8. Якщо в терміни, визначені п.п. 2.3., 2.4. цього Положення, на вибірково навчальну дисципліну (блоків вибіркового дисциплін) із запропонованого переліку записалася менша кількість здобувачів вищої освіти, ніж зазначена в п. 2.7. цього Положення, за зверненням таких осіб працівниками відповідного структурного підрозділу надається можливість у середовищі АСУ «Управління університетом» зробити повторний вибір серед навчальних дисциплін, на які записалася більшість здобувачів. Новий вибір навчальних дисциплін першими здійснюють здобувачі вищої освіти із найменш укомплектованої навчальної групи не пізніше 22 березня.

2.9. Факультети/ННІ/ННЦМЯОП включають обрані здобувачами вищої освіти навчальні дисципліни до їх індивідуальних навчальних планів, про що декани факультетів/директори ННІ/ННЦМЯОП готують відповідний проект наказу до 5 квітня, який погоджується проректором, який відповідальний за організацію освітнього процесу, та директором відповідного структурного підрозділу.

3. Порядок реалізації права вільного вибору навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти першого (бакалаврського) зі скороченим терміном навчання, другого (магістерського) та третього (освітньо-наукового) рівнів

3.1. При подачі документів для вступу на навчання до Університету, вступники у своїх заявах на відповідну конкурсну пропозицію Університету обов'язково зазначають освітню програму, за якою вони бажають навчатися.

3.2. Після оприлюднення наказу про зарахування декани факультетів/дирекції ННІ/Центру проводять попередній аналіз результатів поданих заяв та формують попередні списки академічних груп за обраними освітніми програмами. У разі формування малокомплектних груп, здобувачі вищої освіти до початку навчальних занять за заявою можуть бути переведені на іншу освітню програму в межах однієї спеціальності, форми навчання та форми

фінансування.

Не допускається переведення здобувачів вищої освіти з однієї освітньої програми на іншу в разі розбіжностей типів конкурсних пропозицій (фіксована, відкрита, небюджетна).

3.3. Факультети/ННІ/Центр формують списки академічних груп за обраними освітніми програмами, про що видають відповідний наказ не пізніше як за чотири тижні після зарахування.

3.5. У разі проведення Університетом додаткових етапів набору на навчання за другим (магістерським) рівнем вищої освіти, наказ про закріплення здобувачів вищої освіти за освітніми програмами формується не пізніше п'яти робочих днів з дати зарахування на навчання.

Вибір навчальних дисциплін

3.6. З метою інформування здобувачів вищої освіти про зміст вибіркового навчальних дисциплін завідувачі кафедр, гаранті освітніх програм забезпечують розміщення на офіційному сайті Університету на сторінці кафедри інформації у вигляді силабусів про мету, завдання навчальної дисципліни, а також компетентності та програмні результати навчання, які забезпечує навчальна дисципліна як освітня компонента освітньої програми. Термін розміщення інформації – не пізніше 30 травня.

3.7. Факультети/ННІ ознайомлюють здобувачів вищої освіти із порядком, термінами й особливостями запису та формування навчальних груп для вивчення обраних ними навчальних дисциплін.

3.8. Електронну заяву на вивчення вибіркового навчальних дисциплін здобувачі вищої освіти денної форми навчання формують у середовищі АСУ «Управління Університетом», як правило, у такі терміни:

у період з 1 по 10 вересня – для здобувачів першого (бакалаврського) зі скороченим терміном навчання та другого (магістерського) рівня вищої освіти;

у період з 1 по 10 жовтня – для здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти;

для здобувачів вищої освіти другої та третьої хвилі набору (якщо такі передбачені правилами прийому), термін подання заяв на вивчення вибіркового дисциплін становить 5 робочих днів з дня зарахування.

3.9. Перелік вибіркового навчальних дисциплін згідно з поданими заявами і сформованими групами затверджується деканом факультету/директором ННІ/директором Центру або завідувачем відділу докторантури, аспірантури – для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня, який є додатком до наказу (п. 2.9 цього Положення).

3.10. Здобувач вищої освіти, який не скористався своїм правом вибору, буде записаний на вивчення тих навчальних дисциплін, які факультет/ННІ/Центр/відділ докторантури, аспірантури вважатиме потрібними для оптимізації навчальних груп і потоків.

3.11. Чисельність групи здобувачів вищої освіти для вивчення вибіркового

навчальних дисциплін (блоків вибіркового дисциплін), як правило, становить 20-30 осіб. Водночас, з дозволу ректора, за погодженням з проректором, який курує питання організації освітнього процесу, чисельність групи для вивчення вибіркового дисциплін може встановлюватися в індивідуальному порядку.

Для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня мінімальна чисельність групи для вивчення вибіркового дисциплін встановлюється в індивідуальному порядку відповідно до їх вибору.

3.12. Якщо в терміни, визначені п. 3.8. цього Положення, на вибірково навчальну дисципліну із запропонованого переліку записалася менша кількість здобувачів вищої освіти, ніж зазначена в п. 3.11., таким особам, за їх зверненням до факультетів/ННІ/Центру, надається можливість в установленому порядку зробити повторний вибір серед навчальних дисциплін, на які записалася більшість здобувачів вищої освіти. Новий вибір навчальних дисциплін першими здійснюють здобувачі вищої освіти із найменш укомплектованої групи, як правило, у такі терміни:

до 15 вересня – для здобувачів першого (бакалаврського) з нормативним чи скороченим терміном навчання та другого (магістерського) рівня вищої освіти;

до 15 жовтня для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти.

3.13. Заяву на вивчення вибіркового навчальних дисциплін (блоків вибіркового дисциплін) у наступному навчальному році здобувачі вищої освіти заочної форми навчання подають до Центру/відділу докторантури, аспірантури на першій сесії навчального року.

3.14. Заява на вивчення вибіркового навчальних дисциплін (блоків вибіркового дисциплін) зберігається на факультетах/ННІ/Центрі/відділі докторантури, аспірантури протягом усього терміну підготовки здобувача вищої освіти заочної форми навчання.

3.15. Перелік вибіркового навчальних дисциплін (блоків вибіркового дисциплін) та закріплені за ними групи, згідно з поданими в середовищі АСУ «Управління Університетом» електронними заявами, формуються відповідним структурним підрозділом і передаються на затвердження декану факультету/директору ННІ/Центру. Затвержені ними переліки є додатком до наказу.

3.16. Факультети/ННІ/Центр/відділ докторантури, аспірантури готують накази про затвердження сформованих груп для вивчення навчальних дисциплін та передають інформацію до відповідного структурного підрозділу, який доводить її до відома відповідних кафедр у такі терміни:

не пізніше 25 вересня – для здобувачів першого (бакалаврського) з нормативним чи скороченим терміном навчання та другого (магістерського) рівня вищої освіти;

не пізніше 30 жовтня – для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти.

4. Прикінцеві положення

4.1. Перелік вибіркових навчальних дисциплін щороку може змінюватись з огляду на особливості освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, запровадження стандартів вищої освіти, у результаті моніторингу освітніх програм, пропозицій стейкхолдерів тощо за умови дотримання нормативу, передбаченого п. 1.8 цього Положення. Він формується відповідно до компетентностей, передбачених освітньою програмою, що є основною вимогою стандарту, або за його відсутності НРК. Основна вимога – здобувач повинен набути всіх компетентностей, передбачених освітньою програмою.

Такі зміни вносяться в порядку внесення змін до навчальних планів, регламентованих Положенням про розробку, затвердження, моніторинг та припинення освітніх програм в Державному податковому університеті, та в терміни не пізніше, ніж за тиждень до дати оприлюднення вибіркових навчальних дисциплін на сайті Університету, визначеної пунктами 2.1, 3.4. цього Положення.

4.2. У випадку поновлення, переведення здобувача вищої освіти, допуску до занять після завершення академічної відпустки або зарахування для здобуття освітнього рівня бакалавра на базі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста з нормативним терміном навчання, ННІ/факультети можуть дозволити перезарахування вибіркових дисциплін за рахунок фактично вивчених дисциплін і з циклу вільного вибору.

5. Порядок затвердження та внесення змін до цього Положення

5.1. Це Положення затверджується Вченою радою Університету і вводиться в дію наказом Університету.

5.2. Зміни та/або доповнення до цього Положення вносяться в порядку, встановленому для його прийняття.

5.3. У разі внесення змін до нормативних актів, що регулюють відносини, визначені в цьому Положенні, застосуванню підлягають норми законодавства України до моменту внесення відповідних змін до цього Положення.

Доцент кафедри
кримінальної юстиції ННІ права

О. СІРЕНКО

Методист вищої категорії сектору навчально-методичного забезпечення освітнього процесу
відділу планування, організації
та контролю освітнього процесу
ННЦ менеджменту та якості освітнього процесу

О. ПЕЛІПЕНКО